

Алеко Константинов

И сега бият, брате мой

Седях в стаята си, захласнат в разрешението на един изключително жизнен за мен въпрос: през разпаното отворстие в джеба на жилетката ми промъкнал се, кой знае кога, един малък кръгал предмет и се залостил чак в края на дрехата; към претърсването на тези забравени кошета на тоалета си аз прибягвам при същите обстоятелства, при които евреите разгръщат старите си тефтери; трябваше да се уверя дали скритият в прореза предмет е някое копче от панталони или е някаква монета. Разочарование или радост. Предметът се движи с помощта на пръстите ми под материята, достига отворстието, пръстът ми усеща вече металическа студенина, различава вече нарезите по периферията – 50 стотинки! – хващам ги с два пръста и... Чук-чук-чук!

– Влез!

И влиза плахо в стаята ми една бледна, бедна фигура, с извънредно изтъркано облекло, с отдавна неменявана горня риза – кой знае имаше ли той долна риза, – с черно парцалче вместо вратовръзка, със запусната коса и с очи като че едва изсушени от отчаяна плач. В първата секунда аз го взех за някой изпаднал без работа нещастник, дошел да поиска милостиня.

– Bonjour, monsieur – каза ми той с разтреперан глас, в който звучеше безкрайно трагическа нотка. И като му отговорих също с „bonjour“, в очите му блесна нещо като радост.

– Вий разбирате френски, господине, да? Боже мой, колко ми е драго, че ще разберете туй, което искам да ви разкажа с ваше позволение. Ах, колко ми е студено. Ще ми позволите ли да седна господине?

В крайно недоумение посочих му стол и почнах внимателно да го гледам.

– Позволете ми да запуша. Моля извинение. – И като извади едно смачкано пакетче със сдребен тютюн, той почна с трепетни пръсти да свива цигара. Запуши и ми разказа следующата ужасна история:

– Аз съм редактор на един пловдивски вестник за евреите. Аз съм еврейин, господине. Отговорен редактор на вестника е друг, не съм аз. Богатите евреи не ме обичат, преследват ме и може би затуй властите не ме гледат с добро око. От няколко дни насам аз дойдох в София. Прокурорът в Пловдив е повдигнал преследование углавно срещу нашия вестник, но аз, както ви казах, не съм отговорник, господине. И не зная защо, разпоредили се мен да преследват. Един ден, около 11 и 1/2 часа преди пладне, до хотел „Македония“ ме спира един полицейски стражар, съпровождан от едно лице, за нещастие, еврейин, и ми казва да се явя в участъка в името на закона, по заповед на пристава. Явих се в

участъка около два часа следобед и когато попитах защо съм викан, приставът се отнесе тъй грубо с мен, щото не можах да се сдържа и му забележих, че той няма право да се обръща по този начин. Но не успях да договоря думите си и няколко жестоки удара се посипаха по главата ми. Аз съм слаб, господине, както ме виждате, бедността е отнела силите ми, но ако имах в ръцете си револвер, без съмнение щях да се браня до последна крайност. Но аз съм без оръжие, и за оръжие трябва средства, господине, нали? Аз бях слисан от ударите и се втурнах стремително към вратата на една стая, в която мислех, че има чиновници. Уви! Стаята беше празна и за да не падна в примката, дръпнах се веднага назад, но четири железни ръце с такава яростна сила ме тласнаха навътре, щото аз полетях и се свалих по очите си. Тутакси върху мен се стовариха няколко колене и костите ми захрустяха под тежестта им. Насилих се да надам отчаян вик, вик за спасение, но в този момент около шията ми увиha една дълга кърпа и като я стегнаха до задуха, натъпкаха свободните ѝ краища в устата ми и в полусъзнание сетих страшни удари по тялото си. Туй е много жестоко, господине, нали? Аз съм написал едно заявление до префекта, дали ще ми помогне? Подадох жалба и до княза и казват ми, че в хотела, гдето бях се спрял, дохождал господин Петраки...

– Аврадалиев?

– Да, той трябва да е, един пълен господин, с черни дебели мустаци, и разпитвал нещо за мене, но нищо истинско не можал да узнае. Той трябва да е пратен от двореца. Нали той в двореца служи, господине?

– Да, но това не е негова работа. Вий трябваше да се обърнете към прокурора, той е образован и хуманен човек и уверен съм, че ще ви защити, ако всичко туй, което ми разказвате, е истина. За какво е даден под съд вашият вестник?

– Първо, защото осъдихме поведението на пазарджишката полиция по претърсването еврейските домове вследствие лъжливия слух за някакво изгубено християнско дете и, второ, за статии против руския цар и руското правителство...

– Против руския цар и руското правителство!

(Напред говореха в полза на русите – биеха ги, сега говорят против русите – пак ги бият.)

– Да, господине, не забравяйте, че аз съм евреин. Могат ли да ме преследват, като няма тук руски представител?

– Германският агент като заместник може да поиска вашето преследване, а ако вий бъркате на политиката на правителството, то може

да ви прати и зад граница, ако вий не сте български поданик.

– Аз съм турски поданик – произнесе с дълбока въздишка бедният нещастник и след няколко минути напусна стаята ми с извинение и благодарност, че съм се отнесъл със съчувствие към нещастieto му.

Какъв беше този човек – дали такъв, за какъвто ми се препоръча, или не – аз не зная, но ако е истина туй, което той ми разказа, чудя се какво да мисля за България. Господи Боже мой, неужели няма да се даде край на тия проклети варварски жестокости.

Господин Стоилов, във вашите участъци бият, известно ли ви е това?

Господин Гешев, говорят, че и днес бият в участъците, вярно ли е това?

Господин Вазов, кажете на вашите приятели да запретят биението из участъците. Стига, Боже мой.

Господин Михайловски, помогнете и вий, сега сте на власт.

Господа депутати, кажете на министрите да изхвърлят всичката варварска сволоч, която бие из участъците.

Спомнете си за участта на Стамболова и неговите другари!

гр. София, 18 ноемврий 1895 г.

КРАЙ

Източник: Словото

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/3731>]